

denne lille forhutlede Skomagerforfatning, der her foreslaas: den vilde staa i Glans og Herlighed for Aslaksen. Her er Sogneraadet hævet til Lovgivningstypen. Men jeg gentager det: Den Vej, man burde gaa, maatte i Stedet for være først at give sig til en Undersøgelse af, ikke hvilken moralsk Ret paa dette eller hint Tidspunkt Befolkningen har haft til denne eller hin Forfatning, men hvilken Forfatning der nu passer til de faktiske Magtforhold. Og jeg ønsker da, at fremhæve, at hvad man nu end har kunnet sige om den nuværende Forfatning — som jeg lige saa lidt er en Beundrer af som det ærede Medlem fra Kalundborg (Rode), og som jeg, om end af andre Grunde end han, finder er en temmelig tarvelig Forfatning —, kan man ikke nægte, at da den blev skabt, var den Udtryk for en Realpolitik og blev derved Udtryk for den faktiske Tilstand, som den Gang var raadende i Danmark. Efter den ulykkelige Krig ønskede man bevidst i store Dele af Samfundet, at Kongemagten skulde have større Indflydelse, end den havde haft under Frederik VII, og det var fuldstændig bevidst, at man satte de kongevalgte ind i Landstinget — det var netop i første Række Kongemagten, man derved vilde skaffe større Indflydelse. For det andet indførte man den betydningsfulde Forandring, at Kongen igen blev ført ind i Statsraadet. I Juni-Grundloven er det Premierministeren, der paa engelsk Vis er Formand for Statsraadet og forelægger Kongen Statsraadets Beslutninger. Men Kongen bliver ført ind som Præsens i Statsraadet ved den nu gældende Forfatning af 1866. Det andet Hovedhensyn, man da søgte at gøre gældende, var at forlade Formue og Indtægt som Valgcensus, idet man gik over til Skatteydelsen: derved vilde man have Betydningen af de store Hartkornsskatter frem. Selv om en Mand havde købt sin Gaard under Hensyn til Gammelskatten og Land- og Ligningsskatten, saa at han fik Gaarden for saa meget mindre, udredede han dog denne store Skat. Og ligesom man lagde Vægten paa Skatteydelsen og derved gav Hartkornet et vist Privilegium, saaledes var dette atter Udtryk for det, man kalder de store og smaa Bønders Politik, den Politik, der i Virkeligheden skabte denne Forfatning. Den Gang var ogsaa Landbruget det bærende Erhverv i Danmark, den Gang var Bybefolkningen kun en Fjerdedel af den danske Befolkning og Landbefolkningen tæt op ved 3 Fjerdedele. Men læg Mærke til, hvorledes For-

holdene har forskudt sig siden da. Jeg skal ikke her fordybe mig længe i, hvorledes Kongevalget af livsvarige Landstingsmedlemmer snarest maa siges at være blevet en Parodi af, hvad der oprindeligt var Tanken dermed, hvorledes Ophævelsen af Hartkornet som Beskatningsgrundlag og Indførelsen af en Formue- og Indkomstskat som Statsskat har forrykket Synspunktet med Skatteydelsen, og hvorledes endelig — og det er det vigtigste — Forholdet mellem Landbefolkningen og Bybefolkningen afgjort har forskudt sig. Den Gang var Bybefolkningen en Fjerdedel, nu er den Halvdelen af Befolkningen, og man maa lægge Mærke til, at den landbrugende Del af Befolkningen falder ikke sammen med Landbefolkningen. Der bor selvfølgelig mange i Landdistrikterne, der ikke er Landbrugere. Men ser vi paa den landbrugende Del af Befolkningen, udgjorde den omkring ved Aaret 1866 1 Million og de øvrige Erhverv $\frac{3}{4}$ Million. Nu er der i Danmark $2\frac{3}{4}$ Million Mennesker, og den nye Million, der er kommet til, tilhører alle Erhverv, som ikke er Landbrugserhverv. Altsaa, $1\frac{3}{4}$ Million Mennesker er nu ikke Landbrugere, medens Landbrugernes Tal er blevet stationært og derved er de komne i Mindretal. Derved er altsaa alle realpolitiske Forudsætninger for den nuværende Forfatning brudte og borte, og derfor kan man efter min Mening heller ikke fra Højres, men i hvert Fald ikke fra Byerhvervenes Synspunkt særlig ønske at opretholde den nuværende Forfatning.

Men i Stedet for at give disse nye reale Magtforhold forfatningsmæssigt Udtryk gaar nu den høje Regering tilbage til de rent formelle Synspunkter fra 1849. Hvad der da maa vække den høje Regerings Betænkelighed — det glæder mig en Gang at være enig med det ærede Medlem fra Svendborg (Wenzel Neergaard) —, er, at det har vakt en saadan vild Glæde hos de Radikale og Socialdemokraterne. Jeg hørte oven i Købet det ærede Medlem fra Kalundborg (Rode) blive lyrisk. Naar hans spidse Façon forvandles til svulmende Lyrik, er der noget meget galt paa Færde. Naar man pludselig ser det ærede Medlem for Københavns 5te Valgekreds (Borgbjerg) efter saa lang Tids politisk Tavshed dukke op, jeg havde nær sagt, som en Trolld af en Æske, jeg mener naturligvis som en Trylleaand af Taagen, og give os en oratorisk Forestilling om, hvorledes det er, naar den røde Hane galder paa Husets Mønning, saa forstaar man, at der maa